

2024

***Збірник матеріалів ІХ
Всеукраїнської науково-
практичної конференції***

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»**

11 – 12 квітня 2024 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ, ОБЛІКОВОЇ
АНАЛІТИКИ ТА МОНІТОРИНГУ БІЗНЕСУ
12.04.2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Українська інженерно-педагогічна академія

Національний авіаційний університет

Львівський національний університет природокористування

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Збірник матеріалів

IX Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

11-12 квітня 2024 р.

м. Дніпро

Лист ДНУ «ІМЗО» від 13.09.2023 року № 21/08-1560

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (11 – 11 квітня 2024 р.). – Дніпро: ІПБТ УДУНТ, 2024. – 224 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (11-12 квітня 2024 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей.

Програмний комітет конференції:

Божанова О.В., к.е.н., доцент, декан факультету економіки і менеджменту Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Мушникова С.А., д.е.н., професор, завідувачка кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

Ареф'єва О.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету, м. Київ

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни Львівської обл.

Пашкевич М.С., д.е.н., професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин та аудиту НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Аберніхіна І.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Український державний університет науки і технологій, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Ткаленко Д.Д.</i> Смарт-спеціалізація як конкурентна форма регіонального інноваційно-інформаційного розвитку	8
<i>Бондарук О.С., Іщенко К.С.</i> Економічні санкції як інструмент забезпечення дотримання основних принципів міжнародного права	11
<i>Грицина О.В., Шолудько О.В., Божанова О. В.</i> Фінансова інклюзія в країнах Євросоюзу та її адаптація в Україні.....	15
<i>Іванов Ю.Б., Іванова О.Ю.</i> Диверсифікація просторового розвитку в процесі повоєнного відновлення економіки	19
<i>Ковальчук К.Ф., Лебедева В.К.</i> Теоретико-методологічні засади розвитку цифрової економіки.....	22
<i>Леонідов І.Л.</i> Інфраструктура інституціоналізації привласнення інтелектуального продукту: повоєнне відновлення	25
<i>Мельник Б.С., Гращенко І.С.</i> Сталий розвиток як необхідність в еволюції соціально-економічних систем.....	28
<i>Rankina V.</i> Stakeholder-management in logistics	31
<i>Папуша І.В., Довбня С.Б.</i> Експрес-діагностика фінансового стану підприємства	34
<i>Прокопчук Л.М., Шабанов Р.М.</i> Роль стратегічного управління у розвитку вітчизняного підприємства	37
<i>Самойленко Є.Г., Жмуренко В.Г.</i> Глобальна конкуренція як каталізатор та дестабілізатор розвитку відкритих макроекономічних систем	40
<i>Сластьяникова А.І., Сорокін С.А.</i> Вплив бізнес-стимуляторів на економічне зростання регіону	42
<i>Юденко В.В., Юденко В.А.</i> Креативний людський капітал як драйвер сучасного соціально-економічного розвитку суспільства.....	44
<i>Юхнов Б.Ю., Сурай А.М., Сластьяникова В.І.</i> Стратегічні перспективи економіки відновлення Харківського регіону.....	46

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

<i>Алексєєнко І.А.</i> Застосування комплексного підходу з метою підвищення конкурентоспроможності бренду.....	51
<i>Безугла Ю.Є., Овчаренко М.В.</i> Розвиток промислових підприємств: чинники впливу	54
<i>Божанова О.В., Грицина О.В.</i> Фінансова безпека бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	56
<i>Грищенко Н.В.</i> Економічні основи по удосконаленню транспортної маршрутизації на залізничних транспортних підприємствах	58

<i>Маковоз О.В., Іщенко В.О.</i> Мотиваційні компоненти управління персоналом підприємства	130
<i>Макурін А.А., Козаревич С.В.</i> Розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в світі та Україні.....	133
<i>Прохорова В.В., Щербина Є.В., Пікула Г.С.</i> Інвестиційна привабливість промислових підприємств в умовах стратегічної адаптації	136
<i>Редзюк Є.В.</i> Проблемні аспекти активізації розвитку вітчизняного малого і середнього бізнесу під час війни.....	140
<i>Слободянік А.А., Кулик М.В.</i> Стартап-ініціатива зі створення інклюзивних технологічних рішень у розрізі інноваційно-інвестиційного розвитку	146
<i>Трушкіна Н.В.</i> Управління кліматичними ризиками розвитку енергетичної інфраструктури.....	149
<i>Чернишенко А.Г.</i> Особливості соціального стратегування економічної поведінки підприємства.....	152
<i>Шепеленко С.М.</i> Вплив інклюзивного підходу на інноваційно-технологічний розвиток підприємств	156
<i>Шпортько Г.Ю., Дедик Д.Г.</i> Прогнозування економічного відновлення України	159

СЕКЦІЯ 4

МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

<i>Акімова Т.В., Кочура І.О.</i> Особливості класифікації основних засобів підприємства	162
<i>Бобиль В.В., Гірник А.В.</i> Аудит та комплаєнс-контроль страхових організацій	165
<i>Губарик О.В.</i> Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту ПДВ.....	169
<i>Ломтєва І.М., Звягіна В. А.</i> Фактори впливу на депозитну політику банку.....	172
<i>Макашова Є.В., Губарик О.М.</i> Особливості організації обліку та аудиту розрахунків з оплати праці в бюджетних установах.....	176
<i>Портоварас Т.Р.</i> Сучасні види звітності як джерела аналізу: сутнісна специфіка та зв'язок з управлінням.....	178
<i>Распопова Ю.О., Ковач Л.В.</i> Інформаційне забезпечення управління основними засобами	181
<i>Распопова Ю.О., Трачук Є.І.</i> Складові облікової політики підприємства щодо необоротних активів	183
<i>Столярова Г.С., Топоркова О.А.</i> Амортизаційна політика та податкові наслідки для підприємства	185
<i>Усатенко О.В.</i> Перехід на ведення обліку за МСФЗ	189
<i>Федотова Д.О., Акімова Т.В.</i> Удосконалення аналітичного обліку витрат на оплату праці в умовах виробничого підприємства	191
<i>Чернецька О.В.</i> Особливості обліку господарських операцій в торгівлі.....	194

від 28.10.2023 № 601, із змінами / Законодавство України [Електронний ресурс]
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>.

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, із змінами / Законодавство України [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, із змінами / Законодавство України [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

*Чернецька О.В., к.е.н., доцент
доцент кафедри обліку, оподаткування та
управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
o.v.chernetska@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В ТОРГІВЛІ

Підприємства торгівлі здійснюють діяльність, яка в порівнянні з виробничими підприємствами, мають певні особливості з відповідною побудовою обліку. Проаналізуємо аспекти облікового відображення господарських операцій в торгівельній діяльності.

Слід відзначити необхідність документального підтвердження господарських операцій з надходження товарів. Зазвичай товар доставляється на підприємство торгівлі завдяки автомобільним перевезенням з залученням сторонньої транспортної організації або власним транспортом. В даному випадку основним первинним документом для обліку процесу перевезення вантажів є товарно-транспортна накладна. Наявність цього документа підтверджує факт надання послуг з перевезення вантажу. В разі блокування

податкової накладної правильно складена товарно-транспортна накладна буде підтвердженням реальності здійснення господарської операції з постачання товарів.

Реалізація пілотного проєкту [3] щодо впровадження електронного документообігу в частині електронної товарно-транспортної накладної (е-ТТН) передбачає можливість всім учасникам автоперевезень використовувати для документального оформлення господарської операції спеціальне бухгалтерське програмне забезпечення. Особливістю електронного документообігу е-ТТН є наявність електронних цифрових підписів у всіх учасників автоперевезень (водія, вантажовідправника, вантажоодержувача, експедитора), а також складання супровідних документів в електронній формі.

В обліку підприємства торгівлі прийнятий товар відображається за цінами продажу, що передбачає визначення торговельної націнки, визначення середнього відсотку торговельної націнки та суму торговельної націнки на реалізовані товари. Під час надходження товарів сума торговельної націнки визначається у фіксованому розмірі до ціни придбання товару або зворотнім розрахунком від встановленої ціни продажу товару. Для розрахунку середнього відсотку торговельної націнки застосовують формулу: Середній відсоток торговельної націнки = $\frac{\text{Сальдо Кт 285} + \text{Оборот Кт 285}}{(\text{Сальдо Дт 282} + \text{Оборот Дт 282})} \times 100 \%$. За розрахованим значенням середнього відсотка визначають суму торговельної націнки на реалізовані товари.

Реалізація товару на підприємствах торгівлі здійснюється з використанням реєстраторів розрахункових операцій [1]. Підприємства обирають класичні або програмні реєстратори (спеціальне програмне забезпечення від Державної податкової служби або розробників ІТ-продуктів – Checkbox, Cashalot, Смарткаса, Вчасно тощо). Фіскальний чек формується на повну суму продажу товару кожному окремому покупцю при оплаті як в готівковій формі, так і із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків тощо. Підприємства торгівлі зобов'язані надати покупцям можливість розраховуватись платіжними картками. Це передбачає укладення договору про

еквайрінг між підприємством торгівлі та обслуговуючим банком та встановлення в торговій точці платіжного терміналу.

Відзначимо необхідність обліку операцій з отримання готівки через реєстратор розрахункових операцій на окремому субрахунку 308 «Готівка в національній валюті за операціями, проведеними із застосуванням РРО» [2], який за дебетом кореспондує з кредитом доходних рахунків, а за кредитом - з дебетом рахунку для обліку готівки в касі підприємства торгівлі або рахунком обліку коштів в дорозі під час їх інкасації.

Таким чином, особливості діяльності підприємств торгівлі зумовлені необхідністю вибору реєстратору розрахункових операцій з огляду на потреби та можливості, укладенням договору за банком-еквайєром про встановлення платіжного терміналу. Ці особливості мають відповідне облікове відображення, зокрема із ефективним документальним оформленням господарських операцій, відображенням торгівельної націнки в обліку, застосуванням окремого рахунку для операцій, проведених через реєстратор розрахункових операцій.

Список використаної літератури:

1. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.95 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку: Наказ Мінфіну від 10.01.2024 р. № 10. URL: https://mof.gov.ua/uk/decrees_2024-713
3. Про реалізацію експериментального проєкту щодо впровадження електронного документообігу електронної товарно-транспортної накладної: розпорядження Кабінету Міністрів України № 1392-р від 27.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1122-2020-%D1%80#Text>